

MARTÍ DOMÍNGUEZ

L'estornell de Sterne

LLOSA

Ja han marxat les falcies. Durant l'estiu han omplert el cel de la ciutat, alliberant els seus crits aguts i sorprenents. És un espectacle observar un grup de cinc o sis falcies (de ballesters, que diuen a l'Empordà), volant a velocitats fabuloses, recorrent places i carrerons, un prodigi de virtuosisme aeronàutic. Alguns autors pensen que els seus crits actuen com ultrasons, i, igual com s'esdevé amb les rates penades, aconsegueixen així localitzar insectes i sortejar els nombrosos obstacles de la ciutat. Siga com siga, el seu vol és dels més ràpids (180 km/hora, asseguren els ornitòlegs), i quan passen vora la nostra finestra es pot sentir, junt amb els seus crits exhilarants –que diria Carner–, el tibant bronziment de les seues ales en tallar l'aire.

Josep Maria de Sagarra descrivia, amb la seua prosa característica, potser una mica exagerada, el xisclar imperti-

ment d'aquest ocell: "Fa un crit que es fica a les orelles i que només té un so agut: 'Spiii, spiii, criii'. I així tot el sant dia. A les ciutats, a vora els temples i els campanars, els falziots arriben a ser-hi a milers, i sempre xisclant i volant." I és ben cert, els falziots senten una gran passió pels vells temples i esglésies, en els murs dels quals acostumen a construir els nius. L'escriptor anglès Izaak Walton, en el seu llibre *El perfecte pescador de canya*, descriu que en Itàlia els pescaven des dels campanars: feien onejar un llarguíssim sedal amb una mosca artificial i els falciots es llançaven contra l'esquer a tota velocitat. Imagine que l'ocell, en sentir-se enganyat, havia de provocar en aquells pescadors –que s'endinsaven en les blavors del cel com una escullera s'endinsa en les blavors del mar– unes vibracions inoblidables, una lluita d'incoercible bellesa amb l'ocell que maldava per recuperar la llibertat.

Ja han marxat les falcies i ja han arribat els estornells. Els escolte en els ficus de la Gran Via, amb el seu guirigall inconfusible. Són xiulets, llargs i aguts, acompanyats d'espetecs i xerrameques, així com amb fragments de cants d'altres espècies, les quals imita a la perfecció, fins i tot en el moment de reproduir el parlar dels humans. Laurence Sterne, en el seu "Viatge sentimental d'un anglès a França", explica com hi va adquirir un estornell engabiats que havia après a dir: "No puc eixir, no puc eixir". Era un clam desesperat, que repetia un colp i un altre, i que va originar unes de les frases més belles de l'escriptor del Tristram Shandy: "Disfressa't com vulgues, tranquil·la esclavitud; tu no ets més que una copa amarga, i tot i que milions de mortals en tots els segles hagen gustat del teu licor, no per això ets menys desagradable. Ets tu, encantadora deessa, a qui tothom adora en públic o en secret; ets tu, amable Llibertat, que ets deliciosa, i ho seràs sempre, mentre la naturalesa no canvie".

L'estornell de Sterne, quina bella metàfora sobre la llibertat! He volgut recordar-la aquests dies de terrabastall que commouen el món.